

DOCUMENTE INEDITE REFERITOARE LA SATUL ULMI DIN JUDEȚUL DĂMBOVIȚA

Cleopatra IONESCU

Satul Ulmi este amintit mai întâi indirect la 9 ianuarie 1703, în porunca domnitorului Constantin Brâncoveanu, prin care desemnează pe Ivașcu și Dumitru, boieri din satul Ulmi să cerceteze neînțelegerile dintre Ioniță sutașul din Ghimpați și popa Stan cel bătrân pentru moșia Stăneasca¹. În secolul al XVIII-lea moșia Ulmi este stăpânită de Vasilache Frumușica². de feciorii acestuia: Dragomir, Constantin și Dumitru, precum și de familia Văcăreștilor. În anul 1759, feciorii lui Vasilache Frumușica au împrumutat de la Ștefan Văcărescu biv vel ban suma de 250 taleri pe termen de un an, punând zălog moșia Ulmi, împreună cu zapisele referitoare la moșie. O clauză care se desprinde din zălogul de zălogie a moșiei era aceea că, „de va plăcea dumnealui banului moșia, să o și cumpere“, însă la tranzacția vânzării nu s-a ajuns la nici un rezultat. Suma cerută de feciorii lui Vasilache Frumușica nu a convenit lui Ștefan Văcărescu. Expirând zălogul de împrumut, Ștefan Văcărescu a solicitat de la feciorii lui Frumușica să-i plătească cei 250 taleri, împreună cu dobânda stabilită. Neputând să achite suma respectivă, „s-au pus la închisoare de au șezut o lună de zile“, după care a urmat evaluarea moșiei. S-a stabilit că prețul unui stânjen este de 60 de bani și că împreună cu dobânda pe un an totalizează 305 taleri, iar moșia este de 611 stânjani. Ștefan Văcărescu le-a mai dat fraților Frumușica 60 de taleri, moșia rămânând în stăpânirea sa.³

La 18 iunie 1786, la cererea Aniței Burdeasca, soția lui Dumitru fiul lui Vasilache Frumușica s-a făcut remăsurarea părții zălogite din moșia Ulmi, găsindu-se 620 stânjani, deci 9 stânjani erau însușiți pe nedrept de boierii Văcărești. Nemulțumită și de faptul că moșia rămasă moștenire de la familia soțului ei a fost înstrăinată, Anița se plânge Divanului Domnesc, pentru a răscumpăra moșia Ulmi de la Ianache Văcărescu, fiul lui Ștefan Văcărescu. Din cercetările efectuate de

judecătorii boieri „adeverindu-se bună stăpânire dumnealui vel vornic Ianache Văcărescu, moștenitorii boierului Vasilache Frumușica au rămas de judecată“. Din rezoluția domnitorului Nicolae Mavrogheni, datată 23 iunie 1786, referitoare la conflictul dintre urmașii lui Vasilache Frumușica și Ianache Văcărescu rezultă că trecuseră 26 de ani de la vânzarea moșiei și „pravila pentru stăpânirea lucrurilor nemișcătoare nu dă voie a se căuta mai mult de 10 ani, cum se vede în cartea împărătească 50, titlul 1, și, fiindcă de la vânzare au trecut 16 ani și nu a fost nici o nemulțumire, moșia Ulmi rămâne în stăpânirea vel vornicului Ianache Văcărescu“. Rezoluția domnitorului mai arată ca „jăluitoarii, pentru ca să nu se întoarcă obidiți și pentru ca să nu rămâie a nu avea câtu-și de cât tânguire, că doară însă s-o fi făcut vre-o nedreptate de la această judecată din vâleatul 1760, din bunăvoința domniei mele i-am miluit cu 150 taleri din câmara domniei mele, cu hotărâre să dea și ei zapise la mâna dumnealui vel vornicului Ianache Văcărescu, cum că nu au nici o pretenție“⁴. La 24 iunie 1786, veliții mari boieri confirmă Divanului Domnesc că Anița Burdeasca împreună cu Zamfir și Radu, vărul lui Zamfir, au primit hotărârea ca moșia Ulmi „să se stăpânească în bună pace de dumnealui și tot neamul dumnealor (Văcărești n.n.) căci noi am rămas de lege și de judecată în divan“⁵.

Printre proprietarii din secolul al XVIII-lea, în satul Ulmi se află și Cârstache Voinescu, trei logofăt. La 10 octombrie 1807 și 12 ianuarie 1810, N. Manolescu vindea lui Scarlat Mihăilescu „moșioara ce se numește Ulmi den sud județul Dâmbovița“, iar în anul 1839 Fargă Văcărescu vindea clucerului Nicolae Băleanu moșiile Perșinari și Ulmi Curi.⁶

Din hotărnicia efectuată la cererea domniței Ecaterina Caragea, soția răposatului Ianache Văcărescu în 1800, reiese că la nord de Ulmi se afla moșia *Movilele*, „în lungul de 350 stânjani și în latul de 170 stânjani“, moșie care la 2 mai 1728 a fost vândută de cămărașul Oprea din Târgoviște boierului Bădescu și apoi cumpărată de văduva lui Ianache Văcărescu (Ecaterina Caragea) ca să o împreune să o facă totuna cu cea de alături moșia Ulmi⁷, satul *Movilele* dispărând astfel ca toponim, fiind înglobat în moșia Ulmi. În hotărnicia din 1860 a moșiei Ulmi, printre hotare se află „*Vâlcea* cu izvoare de apă, unde a fost și puț de piatră și cade pe moșia lui Ghighie, dinspre răsărit și până în drumul cel vechi ce merge de la Târgoviște la București“⁸.

O altă moșie este *Ulmeanca*⁹, „moștenire de la slugerul N. Ulmeanu,¹⁰ care, împreună cu moșia *Lazuri-Ungureni*, a format satul *Matraca*, având ca vecini moșia *Strâmbeanca* din Lazuri, „din Izvorul Rușilor înspre apus și miazăzi și până dincolo

de *Izvorul Zalhanalii*, către Ialomița“. Un alt toponim care indică hotarul între Lazuri și Matraca este *drumul Bălenilor*, până la proprietatea lui Stărostescu.¹¹

În hotărnicia moșiei Ulmi, lucrată de paharnicul Vintilă la data de 2 iunie 1800, moșia Ulmi avea ca vecini, la sud satul *Lazurile-Ungureni*, aici stăpânind și Răducanu, un nepot al fetei lui Dragomir, fiul lui Vasilache Frumușica¹². Catagrafia din anul 1830 recenzase și trei ungureni la satul Ulmi și în 1847 din satul Matraca figurau ca martori la hotărnicia satului Ulmi, locuitori din cătunul Matraca: Danciu Ungureanu și Pavel sin Ion Ungureanu¹³.

Drumul oii sau drumul mocanilor, care trecea pe la marginea satelor Ulmi, Lazuri și Comișani, atestat mai întâi la 20 august 1789¹⁴, și păstrat în toponomia documentelor secolului al XIX-lea, indică traseul unuia din drumurile de trashumanță ale oierilor transilvăneni, dintre care unii au rămas aici, întemeind cătunul Lazurile-Ungureni¹⁵.

Prezența toponimului *Izvorul Rușilor* în zapisele de vânzare-cumpărare din secolul al XIX-lea în hotarul ce desparte moșia Matraca proprietatea lui Bălăceanu, de moșia Ulmi a vornicului Băleanu poate ajuta la localizarea satului „Rușii din Târgoviște toți“, „Rușii ce sunt mai jos de Târgoviște“, „Rușii logofătului la Târgoviște“, sat dispărut din documente în secolul al XVII-lea, fiind înglobat la satul Ulmi, întemeiat în această perioadă, dar menționat abia la începutul secolului al XVIII-lea.

Având în vedere apropierea menționată în documente dintre orașul Târgoviște și satul Ruși este posibil ca ruinele bisericii aflate în curtea Bisericii Sfântul Nifon „dincolo de Șanțul Cetății“ să fie ale satului Ruși.

Satul Ruși este amintit la 1 august 1451 în hrisovul prin care Vladislav al II-lea întărește jupanului Mihail și fiilor lui „ca să-i fie satele Ruși, Racovița /.../ ș.a. de ocină și ohabă lor, nepoților și strănepoților, începând de la vama oilor, den vama porcilor, den vama stupilor de găleată, de vinărici și den dijmă, de cositul fânului, de copaci, de podvoade și de celelalte slujbe mari și mici, Rușii să nu dea vama la Târgoviște“¹⁶. În anul 1469, domnitorul Radu cel Frumos întărea aceluași Mihail din Ruși, pe lângă alte sate, și „Rușii din Târgoviște toți“¹⁷. La 9 martie 1484 Vlad Călugărul, prin carte domnească întărea spătarului Mihai și fraților săi „să le fie în Ruși a treia parte, cumpărată de la Măciu pentru 3000 aspri“¹⁸. La 5 iunie 1494, Vlad Călugărul emitea hrisovul scris de Radu lui Furcă „în Rușii logofătului lângă Târgoviște“¹⁹. În anul 1506, Radu de la Afumați întărea lui Neagoe

mare vistier, soției sale Caplea, fiilor și rudelor sale, mai multe sate, printre care și „Rușii ce sunt mai jos de Târgoviște”²⁰.

Ultima mențiune a satului datează de la 3 august 1642 sub denumirea de *Roși*, în hrisovul prin care domnitorul Matei Basarab întărește comisului Leca moșie în Roși, în județul Dâmbovița, anume partea lui Zaharia, fiul lui Radu mare armaș și partea Stanchii fiica lui Danciu²¹.

În catagrafia anului 1831, în satul Ulmi-Curi sunt înregistrate 41 familii, din care 8 nedajnici²², în anul 1832, 39 familii cu 27 stupi, având o producție anuală de 216 ocale miere și 27 ocale ceară, adăogându-se animalele: 16 cai, 66 boi, 5 buhai, 31 vaci, 10 oi și 17 capre²³. În harta rusă din anul 1835 satul figurează cu 35 familii²⁴. În catagrafia anului 1838 sunt recenzate 40 gospodării, satul având o suprafață agricolă de 179 pogoane cultivate cu grâu și porumb, 1050 pruni, 30 duzi, precum și animale: 19 cai, 64 boi, 42 vaci și 40 porci²⁵.

Pe trupul moșiei Ulmi, de „la *Izvorul Zalhanalii*”²⁶, despre miazănoapte, lângă fântâna de piatră, s-a întemeiat satul *Nisipurile*, care prin denumirea sa amintește compoziția terenului pe care se află așezat. În anul 1790, satul Nisipurile avea 16 case²⁷. În catagrafia anului 1831 au fost recenzate 30 familii, dintre care 5 erau nedajnici²⁸. În anul 1832 avea 28 familii, deținând: 34 boi, 23 vaci, 9 buhai și 1 cal²⁹. Satul Nisipurile este trecut și în harta rusă din 1835³⁰, însă fără a se menționa numărul de gospodării. În catagrafia anului 1838 sunt înregistrate 38 familii cu o suprafață agricolă de 88 pogoane, 600 pruni, 2 pomet (alte categorii de pomi) 2 pogoane viță de vie, precum și animale: 3 cai, 58 boi, 37 vaci, 36 oi, 3 capre și 3 porci³¹.

Dintre proprietarii moșiei din secolul al XIX-lea menționăm pe Șerban Zalhanagiu și Marghioala Ruset (1821).

În anul 1887, satele Ulmi, Matraca și Nisipurile erau arondate la comuna Colanu³². În anul 1912 Ulmi, de asemenea arondată la Colanu³³, probabil împreună cu cătunele Nisipuri și Matraca, care nu mai figurau ca sate în anii 1925, 1928, 1929, Ulmi forma o comună, iar în anii 1931, 1932 și 1939 era constituită în comună suburbană, având satele Matraca și Nisipurile³⁴.

NOTE

1. George Potra, *Tezaurul documentar al județului Dâmbovița, 1418-1800*, Târgoviște, 1972, d. 729 p. 553.

2. În altarul Bisericii Sf. Împărați din Târgoviște se află inscripția: „și s-au zugrăvit această biserică prin osteneala dumnealui jupân Dragomir snă (fiul) lui Vasilache Frumușica, septembrie 18, leat 7262/1713“, semnat de popa Ion zugravu (N. Iorga, *Studii și documente*, vol. XV, nr. 238, p. 88; Anibal Gr. Gr., *Biserici târgoviștene* în „Glasul Bisericii“ (G. B.) nr. 5, 6/1964, p. 674).

3. Documentele mi-au fost puse la dispoziție cu amabilitate de Lazăr Petrescu avocat-pensionar, căruia îi mulțumesc și pe această cale; Colecția de documente istorice Lazăr Petrescu nr. inv. 1, anexa 1.

4. *Ibidem*, nr. inv. 2, anexa nr. 2.

5. *Ibidem*, nr. inv. 3, anexa 3.

6. *Ibidem*, nr. inv. 5; *Curi* derivă de la *curătură*, *curături*, locuri de arătură obținute prin defrișare.

7. *Ibidem*, nr. inv. 4, anexa nr. 4.

8. *Ibidem*.

9. Mihai Caratașu, *Documentele Văcăreștilor*, Buc. 1975, p. 267, 320; Direcția Generală a Arhivelor Statului (D.G.A.S.), fondul Dvornicia din Lăuntru, dos. 419/1831.

10. Colecția de documente istorice, Lazăr Petrescu nr. inv. 7.

11. *Ibidem*.

12. *Ibidem*, nr. inv. 4, anexa nr. 4.

13. D.G.A.S., fondul Catagrafii, dos. 60/11838, Colecția de documente istorice Lazăr Petrescu, nr. inv. 7.

14. George Potra, *op. cit.* d. 947, p. 803.

15. Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, Editura Academiei Române, 1963, p. 296; *mocan* fiind sinonim cu *ardelean* sau *ungurean*, care prin diverse regiuni are și sensul de *păstor*.

16. *D.R.H.B., T.R.*, vol. II, d. 104, p. 181-182.

17. *Idem*, d. 135, p. 228-229.

18. *Idem*, d. 190, p. 309.

19. *Idem*, d. 249, p. 408.

20. *Idem*, vol. III, p. 28-35.

21. George Potra, *op. cit.*, d. 356, p. 215.

22. *Analele Parlamentare ale României*, tomul II, Buc., 1892, p. 475, *Extract de suma plugarilor și muncitorilor locuitori prin satele acestui Prințipat supt*

răspunderea de capitație încheiate pentru fieștecare sat și an, anul 1831 iulie, județul Dâmbovița (A.P.).

23. Filiala Arhivelor Statului Dâmbovița (F.A.S.D.), fondul Prefectura Județului Dâmbovița, dos. 80/1832, nenumerotat.

24. Constantin C. Giurescu, *Principatele Române la începutul secolului al XIX-lea*, Editura Științifică, Buc., 1957, p. 222-223.

25. D.G.A.S., fondul Catagrafii, dos. 60/1838, vol. II, f. 246.

26. Colecția de documente istorice Lazăr Petrescu avocat-pensionar inv. nr. 7; Toponimul *Izvorul Zalhanalei*, precum și antroponimul *Zalhanagiu* indică existența unei *zalhanale* (abator, scaun de tăiat vite) în care se tăiau vaci, oi și capre, folosind mâna de lucru salariată.

27. Constantin Șerban, *Orașul Târgoviște și împrejurimile sale într-o descriere austriacă din 1790*, în „Valachica” vol. 12-13, Tgv., 1980-1981, p. 199.

28. A.P.

29. F.A.S.D., fondul Prefectura Județului Dâmbovița, dos. 80/1832.

30. Constantin Giurescu, *op. cit.* p. 222-223.

31. D.G.A.S., fondul Catagrafii, dos. 60/1838.

32. Dimitrie Condurățeanu, *Geografia descriptivă, fizică și economică a județului Dâmbovița, Târgoviște*, 1887, p. 43.

33. *Almanahul Dâmboviței, 1912*, p. 89-110.

34. F.A.S.D., fondul Prefectura Județului Dâmbovița, dos. 55/1925, f. 1, 2, 3, 6, 7, 12; dos. 332/1939; *Monitorul Oficial* nr. 77 din 31 martie 1939.

Anexa 1

1760 octombrie 3

Înainte noastră s-au cerut dumnealui Ștefan Văcărescu, biv vel ban, cu Dragomir, Constantin, Dumitru, frați, feciorii lui Vasilache Frumușica, zicând dum(nea)lui banul Văcărescu cum că la avgust leat 1759 au venit acești oameni de au împrumutat dum(nea)lui cu taleri 150 cu dobândă „zece în doiî cu zăpis și cu soroc până la vinerea mare puind moșia din Ulmi zălog cu tocmeală că de va plăcea dum(nea)lui banului moșia să o și cumpere. Și văzând dum(nea)lui moșia au primit să o cumpere, iar feciorii lui Vasilache cerând preț mai mult și nedând

dumn(ea)lui mâna a da prețul ce cerea și au cerut bani și nevrând să plătească i-au adus înaintea noastră la judecată și întrebându-i ce au a răspunde ei, zapisul și datoria n-au tăgăduit nu l-au arunca pricina unul la altul ca să plătească bani. Și așa s-au pus la închisoare de au șezut o lună de zile și văzând cum că se dau închisorii și banii nu-i plătesc, i-au adus înaintea noastră și văzând cum că în alt chip nu plătesc banii dum(nea)lui banului, am cercetat cumpărătoarea moșiei și măcar că se arată în zapis cumpărătoarea moșiei, dar de însăși feciorii lui Vasilache Frumușica ne-au adevărit că în zapise scrie. Dar tatăl său spune că 20 de parale au dat pe stânjeni și au cumpărat. Deci văzând dum(nea)lui vel ban că banii nu poate să iasă de la dânșii au prins să ia moșia câte o lentă stânjenul și socotind stânjenul moșiei după zapisul cel vechi s-au găsit stânjeni 611 și care fac taleri 250, socotind și banii cu dobânda lor cu taleri 55 capete într-un an și o lună face dobânda 305, peste tot taleri 305, peste care bani mai face să dea dum(nea)lui biv ven ban taleri și să îplinească tot prețul moșiei. Drept aceia am hotărât să stăpânească dum(nea)lui banul Văcărescu moșia cu pace. Că așa am găsit a face cu cale și cu dreptate acest scris. 3 octombrie 1760.

Constantin Dudesc(u) vel vornic, Pârnu Cantacuzino biv vel logofăt, Constantin Brâncoveanu vel logofăt Dumitrașco Racoviță vistier, Constantin Cândesc(u) biv vel clucer.

Colecția documente istorice, Lazăr Petrescu avocat-pensionar Târgoviște nr. inv. 1, original, limba română cu caractere chirilice.

Anexa 2

1786 iunie 18

Prea înălțate doamne,

Anița Budeasc(a) din sud Dâmbovița prin jalbă către înălțimea ta cu zapciu orândit din avat zapahe cere de la dum(nea)lui vel vornic Ianache Văcărescu să-i arate cu ce stăpânește o moșie a bărbatului său ce se numește Ulmi dintr-acel județ. Dum(ea)lui vel vornic prin vechi mărturisit de doi v(el) voinici anume dumn(ea)lui Ivan biv căp(it)an za minziluri ne arată întâi cu zapis scris cu leat 1759 av(gust) 31,

de sunt ani 27 și iscălit de Constandin sin Vasilache Frumușica platnic i Dragomir brat ego i Dumitru fratele lor, bărbatul jeluutoarei pe care îl dă la mâna răposatului Ștefan Văcărescu vel spătar și care zice cum că s-a rugat de i-au făcut bine cu taleri 250 în soroc până la vinerea mare, pentru că i-au pus zalog zapisele moșiei de la Ulmi, fiindcă va să ia dumnea(lui) și când va veni dumnea(lui) de îi va plăcea moșia să socotească bani la moșie, iar neplecându-i să aibă a-i da banii cu dobânda lor „zece în doi“. Din josul acestui zapis noi nici n-am putut să zicem că este moșia vândută, dar nici numai zălogită, pentru aceia cerându-i alte temeieri de scrisori ne mai arată o carte de judecată a dum(nea)lor veliților boieri scrisă de la 1(eat) (an) 1760 3 și iscălită (de) răposății Constantin Dudesc(u) vel vornic, Constantin Crețulescu biv vel ban, Pârvul Cantacuzino biv vel Log(ofă)t, Constantin Brâncoveanu vel log(ofă)t, Dumitrașco Racoviță vel vist(ier) și Constantin Cândesc(u) vel clucer, prin care se arată că răp(osa)tul ban Văcărescu prin judecată au cerut de la Dragomir i Cos(tan)d(in) și Dumitru frați, feciorii lui Vasilache Frumușica să-i plătească acei t(ale)ri 250 cu dobânda lor pe moșie. Și cum că ei zăpisi și datoria n-au tăgăduit fără numai au aruncând pricina unul la altul ca să plătească banii. Pentru aceia zice că s-au pus la închisoare și ținându-se o lună i-a scos la judecată. Am cercetat cumpăratoarea moșiei, i-am dovedit prețul stă(n)j(enul) câte bani 60 și ducându-se capetele (capital) inițial cu dobânda lor t(a)l(eri) 305 și moșia de stânjeni 611. Le-au mai întors răp(osa)t(ului) banului Văcărescu taleri 60 și i-au rămas moșia într-o stăpânire. La acestea plângându-se jăluutoarea că se află năpăstuită, am cerut de la orânduital vechil și zapisele de cumpăratoare lui Vasilache Frumușica ca să vedem nu care cumvași să fi avut moșia mai multă decât acești stânjeni 611 și arătându-mi-le am găsit într-însele 620, din care se vede că au mai rămas la vânzător stânjeni 9. Deci dar văzând noi la mâna dumnealui vel vornic trei titluri, adică zăpisi vânzătorilor partea de judecată și stăpânirea de aici nesupărată nici de vânzatori cât au fost în viață nici de clironomi lor până acum. Dreptatea e în ajutorul către domn. Să stăpânească moșia cu pace după cum au stăpânit într-această diastigmă de vreme neclintit. Iar hotărârea cea desăvârșită rămâne a se da de către Înălțimea ta. 1786 iunie 18.

<Rezoluția domnitorului Nicolae Mavrogheni>

Io Nicolae Mavrogheni v(oi)e vod i g(os)po(d)ar zemli Vlascoi. După hotărârea boierilor domnie mele, judecători de la acest departament, nehodindu-se

Anița Burdeasc(a) cu fiul săi i (și) Răducanu au făcut apelație la divan înaintea domniei mele, unde fiindu-mi aduși din preună cu Ivan biv vel căp(i)t(an) vechilul dum(nea)lui vel vornic Ianache Văcărescu, am cercetat copia mea cu amănuntul curgerea acestei pricini și judecări, măcar că din zapisele cele vechi ale acestei moșii o văzusem cumpărată cu mai mult preț decât prețul cu care s-au dat răposatului Ștefan Văcărescu vel ban la văleatu 1760 de către răposaii boieri judecători ce au fost pe acea vreme după precum din însuși cartea de judecată ce s-au dat atunci neadeverită. Dar cu toate acestea nu putem hotărî că nu s-au mai jăluit de acea hotărâre pârâții acestor jăluitori, căci nu am făcut altă apelație nici n-au pornit jalbă. Și de ar fi pornit jalbă în zece ani, căci au fost de față până s-ar fi hotărât ca să împlinescă prețul ce se cuprinde în zapisele cele dintâi dumnealui vel vornic s-au la aceștia sau la pârâții lor, dar de vreme ce au făcut pace în 26 de ani și pravila pentru stăpânirea lucrurilor nemișcătoare nu dă voie de a se căuta mai mult decât 10 ani la cei ce sunt de față cum se vede la cărțile împărătești, cartea 50, titlul 1. Și fiindcă peste acest soroc au mai trecut 16 ani și n-au făcut nici un fel de mișcare rămâne a fi bună stăpânirea acestei moșii la dum(nea)lui vel vornic Ianache Văcărescu și o întărim și domnia mea din divan ca să o stăpânească în bună pace. Dar de vreme ce au venit cerându-i și dreptatea și li s-au părut că pot avea acești jăluitori pentru ca să nu se întoarcă obidiți înapoi și pentru ca să nu rămâie a mai avea cât-și de cât tânguie că doară însă va fi făcut vre-o nedreptate la această judecată din văleat 1760 din bunăvoința a domniei mele i-am miluit cu taleri 150 din cămara domniei mele cu hotărâre ca să dea și ei zăpis la mâna dumnealui vel vornic cum că nu mai au de acum înainte nici un fel de pricină cu dum(nealui) și dumn(ealui) să stăpânească această moșie însă stânjeni 611 după cum se cuprinde într-această carte de judecată de care să o și hotărască de către vecini împrejur și să o împietrească stăpânind-o cu bună pace după dreptatea ce s-a hotărât. 1786 iunie 23.

Pe verso: Cartea domnului Mavrogheni care întărește stăpânirea Văcăreștilor pe moșia Ulmi a Frumușica, stânjeni 611.

Colecția documente istorice Lăzăr Petrescu avocat-pensionar, Târgoviște inv. nr. 1, original, limba română cu caractere chirilice. La rezoluție se mai află un sigiliu domnesc în formă octogonală cu monograma domnitorului Io N, M, V.V., în mijloc vulturul cu crucea îndreptată cu ciocul spre stânga.

Anexa 3**1786 iunie 24**

Cu acest zăpis încredințăm la înălțatul și luminatul divanul Măriei sale prin înălțatul nostru domn Io Nicolae Petru Mavrogheni v(oi)e vod, precum se știe că părându-i-se a avea dreptate să luăm moșia noastră părintească. Ulmi din sud Dâmbovița de la dum(nea)lui vel vornic Ianache Văcărescu ce a fost zălogită de părinții noștri: Dumitru i Dragomir Frumușești la dum(nea)lui răp(osa)t banul Ștefan Văcărescu părintele dum(nea)lui vel vornicului și în urmă ne-au tot prins în judecată de dum(nea)lui ban cu cartea dum(nea)lor veliților oieri ce au fost pe acea vreme judecători și pomind pâra aici la București acum la leat 1786, la măria sa vodă, fiind orânduți la Departamentul al Noulea la boieri judecători, adevărindu-se bună stăpânire dum(nea)lui vel vornic Ianache Văcărescu i s-a dat anafora de stăpânire la mână. După care nefiind noi mulțumiți am făcut apelație să ieșim la divan și înfățișându-ne înaintea măriei sale cu vechilii dum(nea)lui vornicului Ivan biv vel căp(i)t(an) za Mizil. Iară au rămas de judecată și precum au fost moșia zălogită de părinții noștri la părintele dum(nea)lui. Și pentru că s-au dat întru stăpânirea părintelui dum(nea)lui prin judecata veliților boieri la 1760. Și precum de atunci au trecut 26 de ani întru care nu au pornit nici părinții noștri nici noi pâra astăzi. Și s-au trecut soroacele după pravilă și după obiceiul locului întru care putem face pâra asupra acestei pricini. S-au dat poruncă ca să întărească cu domnescă pecete stăpânirea dum(nea)lui. Și după toate acestea după voință, maria sa, ca să nu ne lase obidiți nu mai pentru căci au venit la judecată s-au milostivit de ne-au dăruit din divan taleri 150 cu legături ca să dăm și noi adevărta prin iscălitura noastră cu bună mulțumită ca să stăm odihniți pentru toate câte s-au făcut până acum. Și să nu mai avem de astăzi înainte a mai face nici un fel de cerere de la dum(nea)lui vel vornic Ianache Văcărescu. Și dum(nea)lui vornicul să aibă a stăpâni moșia aceasta Ulmi, atât după zapisele cele vechi cât și după cele de zălogie, cum și după cartea de judecată de la 1760, stânjeni 611, care s-o și aleagă cu hotarnici de către toți vecinii den împrejur și să o stăpânească în bună pace de dum(nea)lui și tot neamul dum(nea)lor, căci noi am rămas de lege și de judecată în divan. Drept aceia am dat acest zăpis al nostru la divanul măriei sale vodă ca să fie de încredințare. 1786 iunie 24. Semnătura indescifrabilă ————— paharnic și fiind orânduit la acea pricină mărturisesc: Gheorghe logofăt za Divan mărturie. Semnături prin pușere

de deget, Anița Burdeasca adeverez, eu Zamfir Burdeasca adeverez, indescifrabil clucer, Ianache logofăt za taină mărturie, indescifrabil ceaușul de vârniceii, martor.

Pe verso: Dându-li-se banii după luminata poruncă a mării sale vodă și mulțumindu-se Anița, Zamfir și Radu Burdeaschii atât după hotărârea mării sale lui vodă, cât și după mila ce au făcut cu dânșii. Am adevérit și noi cu iscăliturile pentru mărturie. Semnături indescifrabile pentru vel vornic și vel logofăt. Tot pe verso scrie cu cerneală mai închisă: un act de pace între moștenitorii Frumușești și Văcăreștilor pentru moșia Ulmi. Nr. 18.

Colecția documente istorice Lazăr Petrescu avocat-pensionar Târgoviște, inv. nr. 3, original, limba română cu caractere chirilice.

Anexa 4

1800 iunie 2

Fiindcă luminata domniță Caragea ce a ținut întru căsătorie pe răposatul Ianache Văcărescu biv vel vistier, epitrop și vechil fiind domniei sale fiicei mării sale Elenca dumnealui răposatului vistier Văcărescu, prin jalbă arătând preainălțatului domn Io Alexandru Constantin Moruzi v(oievo)d, cum că moșia ce se numește Ulmi din sud Dâmbovița care la împărțirea ce au făcut după moartea răposatului boierului mării sale la o clironomie părintească au rămas a se stăpâni de mai sus numita Elenca, fiica dumnealui și călcându-se de către vecini împrejuraș. M-au cerut și pe mine ca să merg ca să aleg și să hotărâsc această moșie, ca să știe dreapta stăpânire și din luminata poruncă a mării sale, rânduindu-mă să și portăresc anume Mircea. Am rămas la fața locului la numita moșie unde aducând de față pe vecinii den sus și den jos ce se hotărâsc cu această moșie. Și întâi cartea de judecată cu leat 1760 octombrie 3 iscălită de dum(nealor) răposați veliți boieri ai divanului ce se află pe acest act: adică Constantin Dudesc(u) vel vornic, Constantin Crețulescu biv vel ban i Constantin Brâncoveanu vel log(ofăt) i Dumitrașcu Racoviță vistier i Pârvu Cantacuzino biv vel log(ofăt) i Constantin Cândesc(u) biv vel clucer cu coprindere că dum(nealui) Ștefan Văcărescu biv vel ban moșul Elencăi, fiica răposatului Ianache Văcărescu au avut judecată dumnealor cu Dragomir i Constantin i Dumitru frați, feciorii lui Vasilache Frumușica pentru t(a)l(eri) 250 capete (capital) dobânda lor t(a)l(eri) 55, zece ani ce s-au făcut într-un an și o lună care den această

judecată au rămas ca să împlinească mai cu numiții prețul datoriei lor stăpânind el moșia de la Ulmi 611 stânjeni socotindu-se stânjenu pe bani 60 și după această hotărâre a răposatilor veliților boieri cu această carte și cu zăpisul de zalogire și cu alte zapise vechi ce au avut numiții datornici de cumpărătoarea moșiei și puse zalog la răposatul Ștefan Văcărescu care se văzură și de mine. S-au stăpânit această moșie de către boierii Văcărești cu bună pace până la domnia răposatului domn Nicolae Mavrogheni, iar atunci la leat 1786 iunie 18 o Anița Burdeasca din sud Dâmbovița ce au fost soția lui Dumitru, fratele lui Dragomir i Constantin ce zalogise moșia la răposatul Ștefan Văcărescu, dând jalbă au cerut judecată cu dum(nealui) răposatul Ianache Văcărescu vel vornic și s-au fost orânduit la Departamentul al Noulea și prin vechil dum(nea)lui Ivan vel căpitan za Mizil, judecându-se au rămas de judecată dându-se moșia a se stăpâni iarăși de dum(nealui) stăpânitor de mai sus se arată. Și neodihnindu-se numita jăluitoare au fost eșit înaintea mării sale domn Mavrogheni cu anaforaua domn(ealor) boieri judecători și de la judecata mării sale iarăși asemenea s-au hotărât ca să stăpânească această moșie Ulmi tot de dum(nealui) vornic Ianache Văcărescu, fiind trecute soroacele după pravile și obiceiul pământului, nefăcând niți un fel de pără asupra acestei pricinii. În care hotărâre se cuprinde și această carte. Cercându-și dreptatea ce li s-au părut a avea ca să nu se întoarcă înapoi obidiți și pentru ca să nu rămâie de a mai avea câtu-și de cât tânguire că li s-ar fi făcut vre-o nedreptate la acea judecată la leat 1760, când li s-au luat moșia pentru datoria de taleri 305 cu prețuire, stânjenu pe bani 60 din bunăvoința mării sale au miluit cu taleri 150 de la cămara mării sale cu hotărârea ca să dea și zăpisul că nu vor mai avea nici un fel de pricină cu dum(nealui) răposatul Ianache Văcărescu. Și așa au dat și zăpisul cu leat 1786 iunie 24, care se văzu și de mine iscălit de Anița Burdeasca și de un Zamfir fiul său și Radu vărul său cu cinci mărturii.

Deci, după facerea acestor sineturi fiind răzaș lătura pe den jos spre miazăzi despre satul *Lazuri Ungureni*. Un Răducan, nepot de la fata lui Dragomir sin Vasilache Frumușica au pus sfoară din hotarul ce ne-au arătat însuși și de acolo începe stăpânirea dumnealor boierilor Văcărești, care hotar este în mijlocul moșiei. Și dovedit că și altădată, când s-au mai făcut sineturi, de a se hotărî tot prin mijloc s-au tras fiind cumpărătoare de delnițe tot de o potrivă merg gând mai mult cu latul decât cu lungul și acum asemenea urmare făcându-se și dintr-acest semn arătat de numit, am tras în sus prin mijlocul moșiei împlinind stânjeni 611, unde până acolo

nu am avut cu nimeni nici un fel de prigonire până unde se împreună și se arată cu alt deosebit moș ce se numește *Movilele*, stăpânire veche a dumn(ealor) boierilor Văcărești, care văzând luminata domniță ca să o împreune să o facă tot una cu acea de alătura moșie Ulmi, trăgându-se în sus până în piatra ce este pusă hotar în mijlocul moșiei unde se învecinește den sus cu moșia dumn(ealui) Cristache Voinescu treti logofăt. S-au făcut peste trei stânjeni 777 în curmeziș, iar la adoilea moș ce se numește *Movilele*, fiindcă au avut prigonire luminata domniță cu Nicolae sin Ștefan polc(ovnic) ot Târgoviște, pentru că vânduse moșului cu moșia aceasta din capete se întindea cu stăpânirea o bucată de loc în moșia *Movilelor*. Dar găsindu-se la luminata domniță un zăpis vechi cu leat 7236 mai 19 (1728) al lui Gheorghe sin Oprea cămărașul din Târgoviște întru care scrie că vinde lui Ștefan Bădeasc moșia lui de la *Movili*, lungul stânjeni 350 și latul stânjeni 170 și văzându-se acest zăpis Nicolae sin polc(ovnic) știind cum că lungul moșiei este de stânjeni 350, singur au cunoscut că dreptatea și cererea luminătei domnițe îl dă îndărăt dintr-acea bucată de loc, având și stăpânirea moșului fără nici un fel de sinet ca să aibă cu aceasta împotriva s-au odihnit. După care făcându-se linie moșiei dumn(eaei) Elenchii Văcăreschii s-au făcut o movilă despărțitoare între amândouă moșiile și să fie dreaptă stăpânire, de unde se începe curmezișul și până unde merge s-au făcut trei movili de jos despărțitoare de moșia Răducanului Ghighie și la capul den sus alte trei movili cu cea din mijlocul moșiei unde este piatra despărțitoare între biv vel treti logofăt Cârstea Voinescu, iar lungul acestei moșii după zăpisele vechi, stăpânirea este a se urma din *Vâlceaua cu izvoare* de apă, unde au fost și un puț de piatră și cade în moșia lui Ghighie despre răsărit și până în *drumul cel vechi* ce merge de la Târgoviște la București, cu tufan (stejar) căci va cădea până într-acest hotar. Și s-au dat această carte de alegere și hotârnicie la mâna dumn(eaei) Elenca, fiica răposatului Ianache Văcărescu biv vel vistier ca să aibă stăpânire cu bună pace și neștrămutat. Semnează Vintilă paharnic, 1800 iunie 2. Pe verso cu același scris: L(eat) 1800 iunie. O hotârnicie a moșiei Ulmi din sud Dâmbovița nr. 20. Hotârnicia *paharnicului Vintilă* anul 1800 iunie 2 făcută moșiei Ulmi.

Colecția documente istorice Lazăr Petrescu avocat-pensionar, Târgoviște, inv. nr. 4, original, limba română cu caractere chirilice.

DOCUMENTS INÉDITS SUR LE VILLAGE ULMI DU DÉPARTEMENT DÂMBOVITZA

RÉSUMÉ

Les documents inédits du XVIII-ème siècle apportent de nouveaux éclaircissements des limites de la structure et des propriétaires de la zone du village Ulmi, le département Dâmbovitza.